

УДК 623.41

М. М. Адамчук

І. С. Луговський

В. В. Афанасьєв

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Наведено перелік проблем, що можуть виникати під час проведення заходів оперативної підготовки у військових частинах Національної гвардії України. Здійснено аналіз існуючого нормативно-правового забезпечення та наукових досліджень, який засвідчив, що питанню застосування засобів імітаційного моделювання під час проведення командно-штабних навчань (тренувань) не повною мірою приділяється увага. Хоча можливості сучасної електронно-обчислювальної техніки і наявність великої кількості розрахункових програм дають змогу підвищити оперативність і точність прийнятих рішень. Метою підготовки органів управління військових частин Національної гвардії України є досягнення злагодженості їх спільної роботи у ході підготовки і виконання завдань за призначенням, удосконалення офіцерами навичок з виконання функціональних обов'язків на відповідних посадах.

Ключові слова: Національна гвардія України, засоби імітаційного моделювання, підготовка органів управління.

Постановка проблеми. Досвід бойового застосування військових частин Національної гвардії України (НГУ) у ході проведення бойових дій на території України показує, що успішне виконання ними бойових завдань залежить значною мірою від організованої та згуртованої роботи штабів усіх рівнів. Саме на досягнення високого рівня такої роботи спрямована підготовка органів управління, метою якої є вдосконалення посадовими особами органів управління навичок з практичного виконання функціональних обов'язків за призначенням, злагодження органів управління в загальній організаційно-штатній структурі вищого рівня, практичного відпрацювання питань управління військами в процесі підготовки та в ході виконання найбільш складних бойових (спеціальних) завдань, які, як правило, вимагають утворення тимчасових формувань оперативного масштабу та відпрацювання питань взаємодії [1].

Як зазвичай час, що відводиться на проведення заходів підготовки органів управління, є меншим за реальний, необхідний на виконання завдань. Тому оперативність роботи штабу в ході прийняття рішення під час проведення заходів підготовки органів управління відіграє неабияку роль. Досягти необхідного результату можливо завдяки використанню засобів автоматизації та

імітаційного моделювання дій військ, які значно зменшують час на оброблення необхідних даних.

Про застосування засобів імітаційного моделювання під час проведення заходів підготовки органів управління тривалий період згадувалося лише на рівні наукових конференцій та семінарів. Проте з розвитком комп'ютерних технологій застосування різного роду програмного забезпечення набирає поширення, особливо під час планування, навчань, перевірок тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні проблемі вдосконалення організації та проведення заходів підготовки органів управління як у Національній гвардії України, так і у Збройних Силах України приділяється значна увага. Зокрема, авторами статті [2] розкрито зміст методики з планування і проведення командно-штабних навчань, яка реалізована у країнах-членах НАТО. Розглянуто п'ять фаз циклу планування і проведення навчань. Особливу увагу приділено сценарію проведення навчань, який має забезпечувати певне середовище для здійснення реалістичного тренування і має ґрунтуватися на реальних подіях. Однак застосуванню засобів імітаційного моделювання у відповідній методиці увага не приділялася.

Застосування засобів імітаційного моделювання як інформаційно-комунікаційної

технології під час підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України запропоновано науковцями у статті [3].

Існуюча нормативно-правова база з питань організації підготовки органів управління у НГУ [1, 4] не повною мірою надає уявлення щодо організації та проведення відповідних заходів з використанням засобів імітаційного моделювання, зокрема, не наведено методичку підготовки і проведення таких заходів. Існуюча нормативна база керівних документів НГУ на цей час ще не дає змогу в повному обсязі командирам усіх ланок організувати і проводити підготовку органів управління, покладаючись лише на стандарти і процедури НАТО без використання засобів імітаційного моделювання бойових дій. Тим більше, що проведення заходів підготовки органів управління з використанням засобів імітаційного моделювання потребує створення нових робочих місць для апарату керівництва і застосування нових методів підготовки та проведення заходів.

Отже, питання організації та проведення заходів підготовки органів управління у військових частинах НГУ з використанням засобів імітаційного моделювання, що дають змогу оперативно змодельовати різного роду бойові і спеціальні дії та здійснити аналіз своїх дій, у повному обсязі не опрацьовані.

Метою статті є обґрунтування ефективності проведення заходів підготовки органів управління із застосуванням засобів імітаційного моделювання у військових частинах НГУ.

Виклад основного матеріалу. Насамперед необхідно зазначити, що у цій статті під поняттям «підготовка органів управління» розуміється комплекс спланованих і всебічно підготовлених заходів, метою яких є досягнення злагодженості під час підготовки і виконання бойових (спеціальних) завдань НГУ, набуття або вдосконалення офіцерами навичок з виконання функціональних обов'язків у складі штатних і тимчасово створених управлінь, відділів, відділень (груп) та інших структурних підрозділів органів управління [1].

Одним із завдань під час проведення заходів підготовки органів управління є дослідження найбільш ефективних форм і методів підготовки органів управління, застосування яких дає змогу зменшити фінансові витрати. Саме вирішення такої проблеми можливо реалізувати завдяки використанню на етапах навчання програмних засобів, установлених на комп'ютерах. Це, своєю чергою, вимагає застосовувати нові форми проведення заходів з підготовки органів управління, переглядати склад штабу керівництва, більш раціонально здійснювати розподіл часу між процедурою оброблення інформації та практичною роботою учасників у ході прийняття рішень.

На відміну від відомих форм підготовки органів управління, під час навчання (тренувань) із застосуванням засобів імітаційного моделювання всі учасники займають свої автоматизовані робочі місця і поєднуються в єдину локальну мережу (рис. 1).

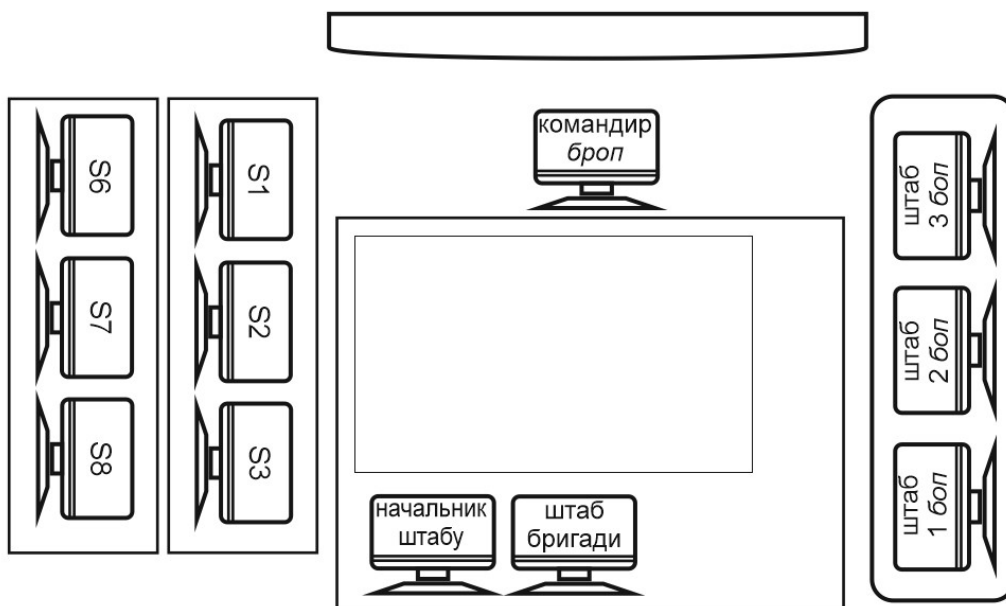

Рисунок 1 – Організація підготовки органів управління із застосуванням засобів імітаційного моделювання

Це значно спрощує введення та обмін необхідною інформацією (наприклад, надання пропозицій за напрямками діяльності), яка зводиться до загальної бази даних для прийняття рішення. На основі введених даних здійснюється моделювання обстановки, яка підлягає аналізу і за необхідності – подальшому коригуванню. До основних показників, що можуть вивчати органи управління у ході моделювання бойових дій, слід віднести: співвідношення бойових потенціалів сторін; ефективність застосування відповідного підрозділу з урахуванням його бойових можливостей угруповань військ сил; прогнозовані втрати сторін за проміжок часу (добу бою, період виконання завдання) тощо.

Протягом проведення заходів оперативної підготовки із застосуванням засобів імітаційного моделювання у керівника відображується об'єктивний прогноз розвитку обстановки відповідно до прийнятого рішення (рис. 2).

При цьому засобами імітаційного моделювання можуть користуватися лише

посадові особи допоміжної навчальної аудиторії. Вони відтворюють (за допомогою операторів робочих станцій) дії підпорядкованих частин і підрозділів відповідно до затверджених рішень і доповідають посадовим особам цільової навчальної аудиторії про обстановку, що склалася [5]. Для цього до складу штабу керівництва може призначатися помічник начальника штабу керівництва з використання засобів імітаційного моделювання бойових дій, який відповідає: за організацію роботи відділення імітаційного моделювання бойових дій; розроблення баз даних (сценарію); підготовку апаратно-програмного комплексу; розподіл аудиторії та робочих місць із засобами імітаційного моделювання відповідно до займаних посад; супроводження і правильну експлуатацію засобів імітаційного моделювання під час проведення навчання; підготовку матеріалів розбору (з використанням можливостей засобів імітаційного моделювання).

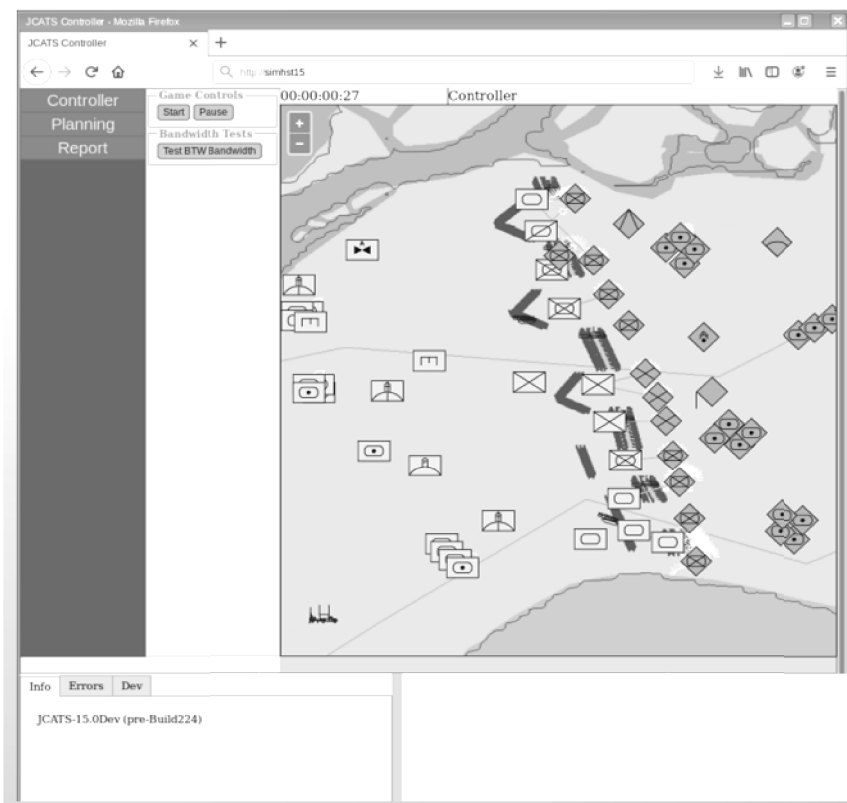

Рисунок 2 – Приклад робочого поля на навчанні у програмі єдиної імітації JCATS

Сучасні системи імітаційного моделювання бойових дій моделюють не тільки повномасштабні бойові дії (оборонні та наступальні операції тощо), але й окремо заходи оперативного (бойового) та логістичного забезпечення, що буде корисним під час проведення роздільних штабних тренувань.

Застосування імітаційного моделювання дає змогу в реальному часі поєднувати імітовану і реальну обстановку, дії противника і своїх військ та їхній вплив один на одного відповідно до всіх сценаріїв і ситуації. Результати відображуються за допомогою сучасних технологій візуалізації (включаючи тривимірне зображення). Проте отримані результати комп'ютерного моделювання та імітації бойових дій не повинні розглядатися як заміна реальної оперативної обстановки. Вони є її органічним доповненням, дають змогу створити для тих, хто навчається, таку обстановку, яка максимально наближена до бойової при мінімальних витратах матеріальних і фінансових ресурсів, знайти раціональне співвідношення своїх військ до обстановки. Одним із недоліків застосування засобів імітаційного моделювання під час підготовки органів управління є те, що обробити можна тільки інформацію, яка підлягає кількісному оцінюванню.

Необхідно пам'ятати, що головним призначенням імітаційних моделей є, як правило, не прогнозування дій військ відповідно до прийнятого рішення, а отримання даних для порівняльної оцінки різних варіантів способів дій військ сил та вибору найкращого серед них, що, своєю чергою, надає можливість обґрунтувати раціональний склад необхідних сил і засобів.

Висновки

Таким чином, у статті надані рекомендації щодо проведення заходів підготовки органів управління з використанням засобів імітаційного моделювання у військових частинах Національної гвардії України. Запровадження засобів імітаційного моделювання бойових дій під час проведення командно-штабних навчань (тренувань) має низку переваг:

– оперативність і точність проведення оперативно-тактичних розрахунків, необхідних для прийняття рішень;

– забезпечення безпеки тих, хто навчається, у порівнянні з класичними формами навчань з використанням бойової техніки та озброєння;

– використання електронних карт, які дають змогу змінювати масштаби території, визначати відстані;

– низькі фінансові витрати на підготовку та проведення навчань;

– зменшення документообігу і швидкість обміну інформацією без залишення робочого місця;

– об'єктивна оцінка дій тих, хто навчається.

Напрямом подальшого дослідження є розроблення методики роботи апарату керівництва і посередників на навчанні з органом управління із застосуванням засобів імітаційного моделювання бойових дій, а також надання пропозицій щодо доповнення існуючої нормативно-правової бази з підготовки органів управління у НГУ новими термінами, зокрема, комп'ютерні командно-штабні навчання (тренування), комп'ютерні штабні військові ігри, комп'ютерні роздільні штабні тренування.

Перелік джерел посилання

1. Положення про підготовку органів управління Національної гвардії України : наказ командувача Національної гвардії України від 27.12.2016 № 901.

2. Тюрін В. В., Салій А. Г., Коротін С. М. Методика проведення багатонаціональних командно-штабних навчань за процедурами НАТО. *Наука і оборона*. 2019. № 4. С. 38–43.

3. Майстренко О. В., Бубенчиков О. В., Стеців С. В. Застосування засобів імітаційного моделювання у процесі підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України до виконання службових обов'язків. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 1. С. 186–201.

4. Тимчасова настанова з оперативної підготовки у Збройних Силах України : наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 26.06.2018 № 236.

5. Особливості організації та проведення КШН з використанням засобів імітаційного моделювання бойових дій. URL: <https://sim.nuou.org.ua/uk/imitatsiine-modeliuvannia/osoblyvosti-orhanizatsii-ta-provedennia-kshn/zahalni-polozhennia> (дата звернення: 21.06.2022).

Стаття надійшла до редакції 15.06.2022 р.

UDC 623.41

M. Adamchuk, I. Lugovskoy, V. Afanasiev

PROMOTION OF THE EFFICIENCY OF THE ENTRY IN THE PREPARATION OF THE MANAGEMENT BODIES IN VIYSK PARTS OF THE NATIONAL GUARDS OF UKRAINE

The article lists the problems that may arise during operational training activities in the military units of the National Guard of Ukraine. Analysis of the existing regulatory and legal support, as well as research has shown that the use of simulation tools during command and staff exercises (training) is not fully paid attention. Although the capabilities of modern computer technology and the existing large number of calculation programs can increase the efficiency and accuracy of decisions.

In the article the concept of training of governing bodies means a set of planned and comprehensively prepared activities aimed at achieving coherence in the preparation and implementation of combat (special) tasks of the NG of Ukraine, acquisition or improvement of officers' skills to perform functional duties as part of staff and temporary departments, divisions, offices (groups) and other structural units of government.

It is proposed to introduce into the staff of the leadership the assistant chief of staff of the leadership on the use of simulation of combat operations, who is responsible for: organizing the work of the department of simulation of combat operations; database development (script); preparation of hardware and software complex; distribution of the audience and jobs with simulation tools according to the positions held; maintenance and proper operation of simulation tools during training; preparation of parsing materials (using the capabilities of simulation tools).

The introduction of means of simulation of combat operations during command and staff exercises (training) has a number of advantages:

- efficiency and accuracy of operational and tactical calculations required for decision-making;*
- ensuring the safety of students in comparison with the classic formats of training with the use of military equipment and weapons;*
- use of electronic maps that allow you to change the scale of the territory, determine distances;*
- low financial costs for training and education;*
- reduction of document flow and speed of information exchange without leaving the workplace;*
- objective assessment of the actions of learners.*

Keyword: *National Guard of Ukraine, means of simulation modeling, training of governing bodies.*

Адамчук Максим Миколайович – кандидат військових наук, заступник начальника кафедри бойового та логістичного забезпечення Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-9979-5509>

Луговський Ігор Станіславович – кандидат військових наук, доцент кафедри бойового та логістичного забезпечення Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-5052-322X>

Афанасьєв Володимир Володимирович – кандидат технічних наук, доцент кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0003-1519-5704>